

VMM vestiging CBG Leuven - Milieuprestaties

Milieuverklaring 2018

INHOUD

1	Beschrijving van de EMAS-site CBG LEUVEN.....	4
2	Milieuprestaties.....	6
2.1	Water. De doelstellingen zijn behaald	6
2.1.1	Watergebruik	6
2.1.2	Afvalwater	6
2.2	Energie. Slecht resultaat	7
2.2.1	Elektriciteitsverbruik.....	7
2.2.2	Gasverbruik	8
2.3	Mobiliteit. Woon-werkverkeer vergroent.....	8
2.3.1	Dienstreizen	8
2.3.2	Woon-werkverkeer	9
2.4	Emissies. Dienstwagens blijven een probleem	9
2.5	Biodiversiteit oase in een steenwoestijn	10
2.6	Grondstoffen: papierverbruik drastisch gedaald	11
2.7	Afval. Het kan beter	11
2.8	Duurzame overheidsopdrachten	12
3	MILIEUACTIEPLAN	13

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: CBG Leuven.....4

Figuur 2: Waterverbruik op de locatie CBG Leuven in de periode 2015-2017: totaal jaarverbruik en jaarverbruik per vte6

Figuur 3: Elektriciteitsverbruik site CBG Leuven, verbruik in MWh per jaar en verbruik in kWh per vte (2015-2017).....7

Figuur 4: Dienstverplaatsingen: personenkilometers dienstverkeer (km) op de site CBG Leuven (2013-2017)8

Figuur 5: Aandeel vervoerswijzen in het woon-werkverkeer voor de site CBG Leuven (2014-2016).....9

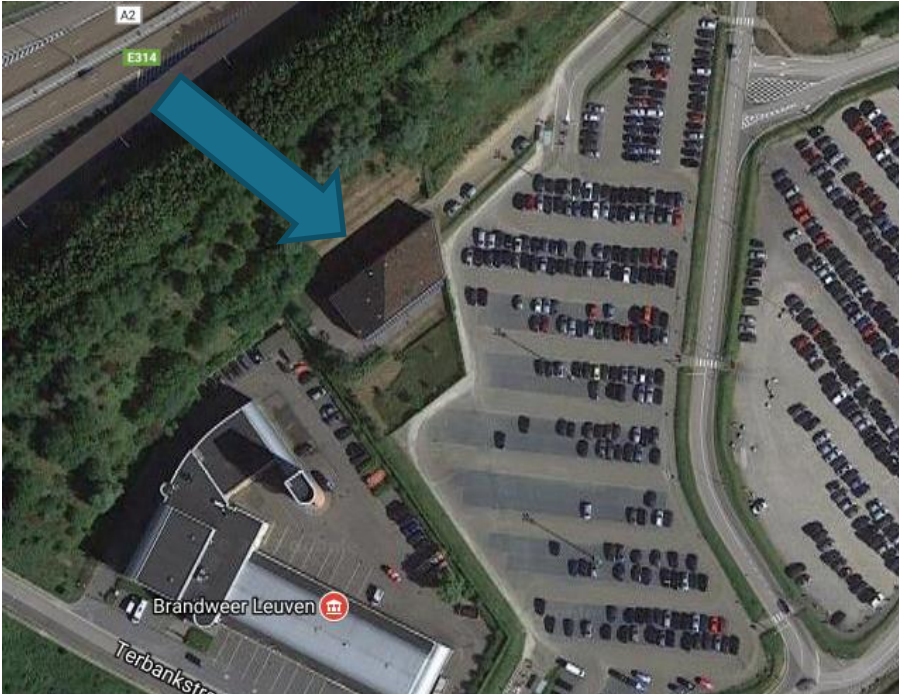
Figuur 6: Directe CO₂-emissie voor de site CBG Leuven (2012-2017): totale emissie en emissie per vte10

Figuur 7: Papierverbruik voor printen en kopiëren CBG Leuven in kg/vte (2011-2017).....11

Figuur 8: Afvalproductie per fractie op de site CBG Leuven (2016-2017).....12

1 BESCHRIJVING VAN DE EMAS-SITE CBG LEUVEN

Figuur 1: CBG Leuven

Terbankstraat 22
3000 Leuven

Het CBG-Leuven is eigendom van de VMM. Het is bereikbaar met trein en bus.

Het gebouw is uniek, zowel qua ligging en inplanting als qua concept. Uit operationeel oogpunt is het CBG centraal gelegen, naast de brandweerkazerne van Leuven en vlak bij afrit 16 langs de E314. De vestiging is dus vooral goed bereikbaar met de wagen.

Het gebouw is de uitvalsbasis voor een 15-tal werknemers van de afdeling Operationeel Waterbeheer van de VMM, die vooral terreinwerkzaamheden uitvoeren. In 2017 was dit goed voor 12 vte.

Er zijn soms bezoekers aanwezig (vergaderingen). In geval van hoogwater kunnen ook externe personen/diensten aanwezig zijn en wordt het gebouw als crisiscentrum gebruikt. Het gebouw is volledig toegankelijk voor mindervalide bezoekers.

In het besturingsgebouw in Leuven worden alle waterbeheersingsdata van het Dijle- en Zennebekken (peilen, debieten, klepstanden, stuwen, sluizen) gecentraliseerd en beheerd, en wordt de waterafvoer gestuurd.

Het vierhoekig gebouw bestaat uit:

- een gelijkvloerse verdieping met inkomzas, hal, archiefruimte, sanitair, bergruimte en garage;
- een verdieping met kantoren, vergaderlokalen, sanitair, technische ruimte, keuken, serverruimte en een bestuurscentrum.

De VMM wilde (als opdrachtgever/bouwheer) met het CBG-Leuven een voorbeeldgebouw realiseren.

Energiezuinigheid (passiefhuisstandaard):

- Het CBG werd conform de passiefhuisstandaard ontwikkeld. Er worden geen fossiele brandstoffen gebruikt en er is dus geen rechtstreekse CO₂-uitstoot.
- De energiezuinigheid is het resultaat van: de compacte structuur, gekoppeld aan een duurzaam en ecologisch materiaalgebruik (met een dragende structuur in kalkzandsteen met daarrond een houtskeletmantel, gevelafwerking in thermisch verduurzaamd hout), een doorgedreven isolatie een aantal geïntegreerde technieken die bijdragen tot optimalisaties, een koelsysteem met warmterecuperatie van de serverruimte. Een deel van de energieproductie gebeurt door fotovoltaïsche zonnepalen.
- Een warmtepomp verwarmt de lokalen
- Het gebouw is bijna volledig zuidgeoriënteerd. Een horizontaal bandraam op de verdieping geeft zonnewarmte in de winter en de tussenseizoenen. Bij de indeling van het gebouw is ernaar gestreefd de kantoren zo dicht mogelijk bij het grote bandraam te brengen.
- De binnenwanden zijn grotendeels van glas, waardoor het daglicht tot in de centrale open ruimte kan doordringen. De fotovoltaïsche zonnepanelen zijn geplaatst boven het bandraam aan de zuidzijde van het gebouw. Tijdens de zomermaanden doen die panelen dienst als zonwering.

Waterbeheer en biodiversiteit:

- Wegens de ligging/inplanting kon het CBG niet aangesloten worden op de openbare riolering. Het huishoudelijk afvalwater van de vestiging wordt opgevangen in een septische put en vervolgens door een rietveld geleid.
- Het gezuiverde afvalwater wordt naar het grondwater geïnfiltreerd via een wadi.
- Het regenwater van het groendak wordt gebufferd en gebruikt voor de toiletspoeling en de schoonmaak.
- De overloop van de regenwateropvang infiltreert via de wadi naar het grondwater. Rond het gebouw zijn er geen ondoorlatende verhardingen.
- Diverse beginselen van het integraal waterbeleid werden hier toegepast. De wadi (voorziening voor de infiltratie van regenwater) en het rietveld werden mee geïntegreerd in de omgevingsaanleg. Dat versterkt de biodiversiteit, samen met onder andere de houten buitenstructuur van het gebouw, het geciteerde groendak, een houtwal, een kleine boomgaard, en de afsluiting van het terrein met een begroeide omheining.

2 MILIEUPRESTATIES

2.1 Water. De doelstellingen zijn behaald

2.1.1 Watergebruik

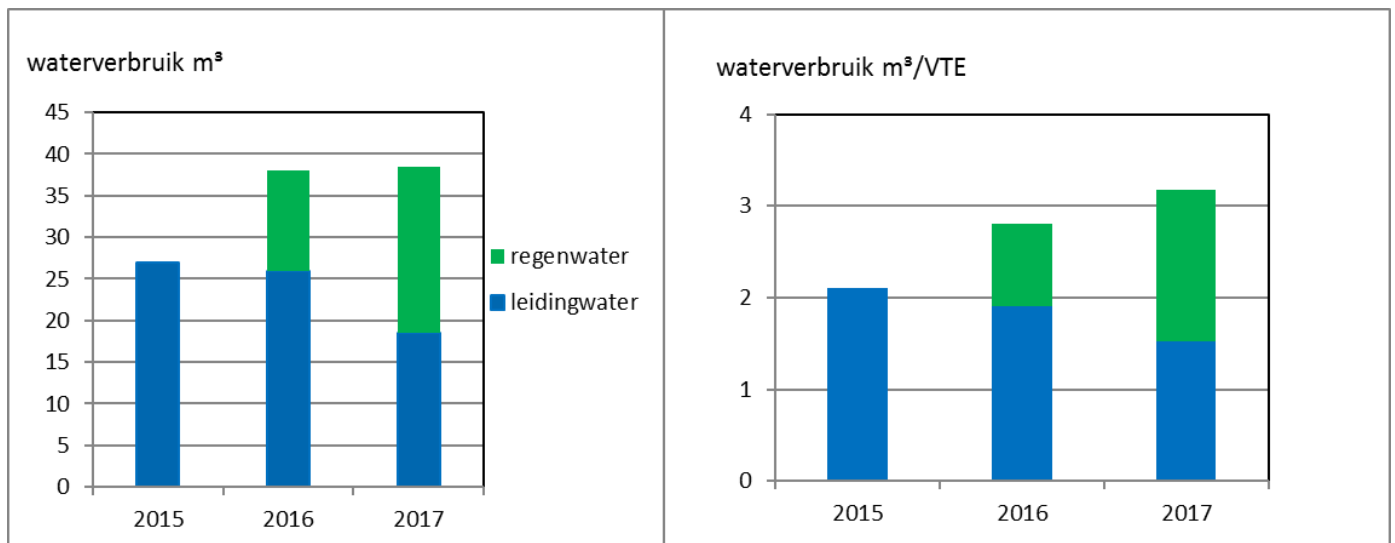
Operationele doelstellingen

- De vervanging van leidingwater door regenwater en grondwater maximaliseren.
- Maximaliseren van infiltratie op eigen bodem.

Dit gebouw is de uitvalsbasis voor de gebiedsbeheerders en terreinmedewerkers van AOW. Ze zijn weinig op kantoor.

Vanaf 2016 zit er een teller op de regenwaterpomp. Regenwater wordt gebruikt in de toiletten en op de buitenkraan. We zien een daling van het leidingwaterverbruik. Het totale verbruik in 2017 per vte bedroeg 3,2 m³ tov 2,8 m³ in 2016, waarvan 1,7 m³ regenwater. In 2016 zijn maar vanaf mei metingen beschikbaar. In 2017 zijn er twee vte minder dan 2016, op deze kleine groep medewerkers valt dit dadelijk op in de cijfers per vte.

De evolutie van het totale waterverbruik kan pas de komende jaren worden geëvalueerd, omdat de regenwatermetingen in 2016 onvolledig waren. Het leidingwaterverbruik (in m³) daalde met 31,5 % tussen 2015 en 2017, en zo behaalde de site haar operationele doelstelling.

Figuur 2: Waterverbruik op de locatie CBG Leuven in de periode 2015-2017: totaal jaarverbruik en jaarverbruik per vte

Wat kan er beter?

Sensibileren rond zuinig watergebruik

2.1.2 Afvalwater

Operationele doelstelling 2017-2019

- De VMM behandelt haar afvalwater volgens de opgelegde wettelijke normen. Voor de bedrijven en de huishoudens die ze controleert en adviseert is ze een trendsetter inzake de behandeling van afvalwater.

Wat kan er beter?

- Optimalisatie van de werking van het rietveld door jaarlijks onderhoud van de pomp.
- Jaarlijkse controle van het effluent van het rietveld.

2.2 Energie. Slecht resultaat

2.2.1 Elektriciteitsverbruik

Operationele doelstelling

- Tegen 2020 het elektriciteitsverbruik verlagen met 10 % ten opzichte van 2015 als referentiejaar.

Resultaten 2017

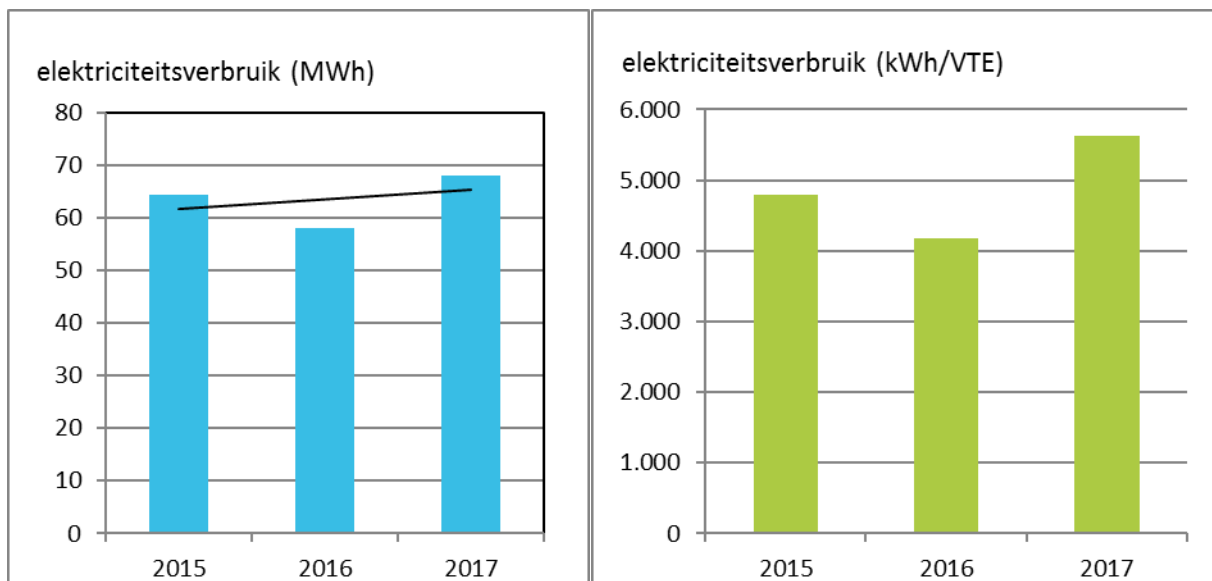
Het elektriciteitsverbruik zoals hier gerapporteerd is exclusief het verbruik van de elektriciteitsproductie met fotovoltaïsche zonnepanelen op de site CBG in Leuven.

Het absolute elektriciteitsverbruik evolueerde van 64,3 MWh in 2015 naar 68 MWh in 2017.

Er werd in de winter extra verwarmd met elektrische blazers, een mogelijke verklaring voor het hoge verbruik. Er is mogelijk ook wisselend verbruik door de aanwezige servers. Ook was er een lage personeelsbezetting in dit gebouw: slechts 12 vte's.

Per vte kwamen we uit op een verbruik van 5.625 kWh/vte, wat hoger was dan de EMAS-benchmark (4.017 kWh/vte) en 48 % van de eigen VMM-benchmark (2.927 kWh/vte).

De opbrengst van zonnepanelen bedraagt in het CBG 3.650 kWh.

Figuur 3: Elektriciteitsverbruik site CBG Leuven, verbruik in MWh per jaar en verbruik in kWh per vte (2015-2017)

Wat kan er beter?

- Het uitvoeren van een energieaudit met o.a. onderzoek naar het plaatsen van een zonneboiler en meer zonnepanelen.
- Beter beheer van multimedia: pc-schermen op tijd afsluiten.
- Onderzoek naar verbetering van de werking van de warmtepomp.

2.2.2 Gasverbruik

Er zijn geen gasgestookte toestellen aanwezig.

2.3 Mobiliteit. Woon-werkverkeer vergroent

Operationele doelstellingen

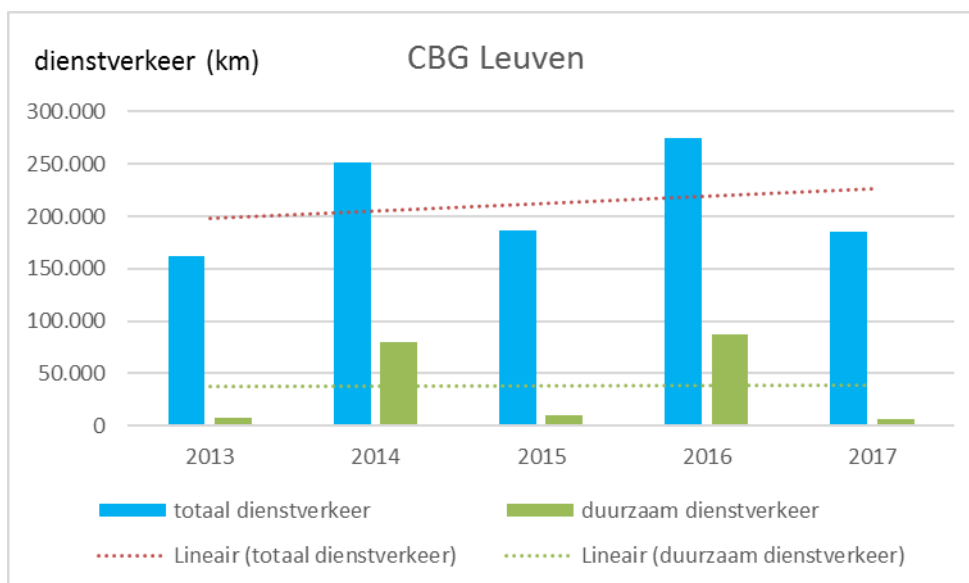
- Het aantal dienstkilometers met wagens daalt met 10 % t.o.v. 2012 tegen 2020.
- De duurzame dienstverplaatsingen nemen jaarlijks toe met 20 % tegen 2020 t.o.v. 2012.
- Het Blue-bikegebruik (aantal ontleningen) met 100 % laten toenemen in 2020 t.o.v. 2014.
- 70 % van de werknemers verplaatst zich duurzaam in het woon-werkverkeer in 2020.

Resultaten 2017

2.3.1 Dienstreizen

Sinds 2013 zijn gegevens beschikbaar over de binnenlandse dienstverplaatsingen met diverse vervoermiddelen voor de site CBG Leuven. Binnen de VMM was deze vestiging goed voor 4 % van de dienstkilometers in 2017. In 2016 had CBG Leuven een laag aandeel duurzame vervoermodi (trein en fiets) met 4 % ten opzichte van het VMM-totaal van 14 %. We zien een stijging van 14% van de dienstkilometers met 14% tov 2013. Tussen 2017 en 2016 dalen de kilometers met 5%.

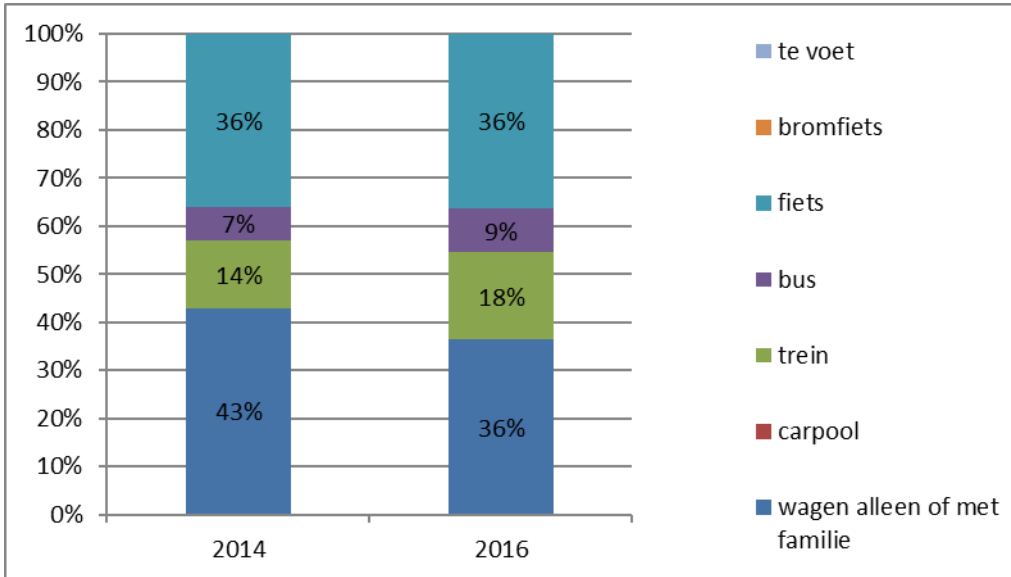
De VMM staat op deze site uitsluitend in voor het beheer van de waterlopen. Voor die terreinwerkers is het openbaar vervoer geen alternatief, maar zetten we in op de verbetering van de emissies van deze dienstwagens.

Figuur 4: Dienstverplaatsingen: personenkilometers dienstverkeer (km) op de site CBG Leuven (2013-2017)

2.3.2 Woon-werkverkeer

Het aandeel duurzaam woon-werkverkeer bedroeg er 57 % in 2014 en 64 % in 2016. Daarmee droeg deze site ruim bij aan het halen van het doel van 52 % duurzaam woon-werkverkeer voor heel de VMM tegen 2020.

Figuur 5: Aandeel vervoerswijzen in het woon-werkverkeer voor de site CBG Leuven (2014-2016)
(Bron: enquête woon-werkverkeer 2014-2016)

Wat kan er beter?

- Responsabilisering van VMM-richtlijn dienstverplaatsingen.
- Promoten van Blue-bike en collectief vervoer bij dienstreizen.

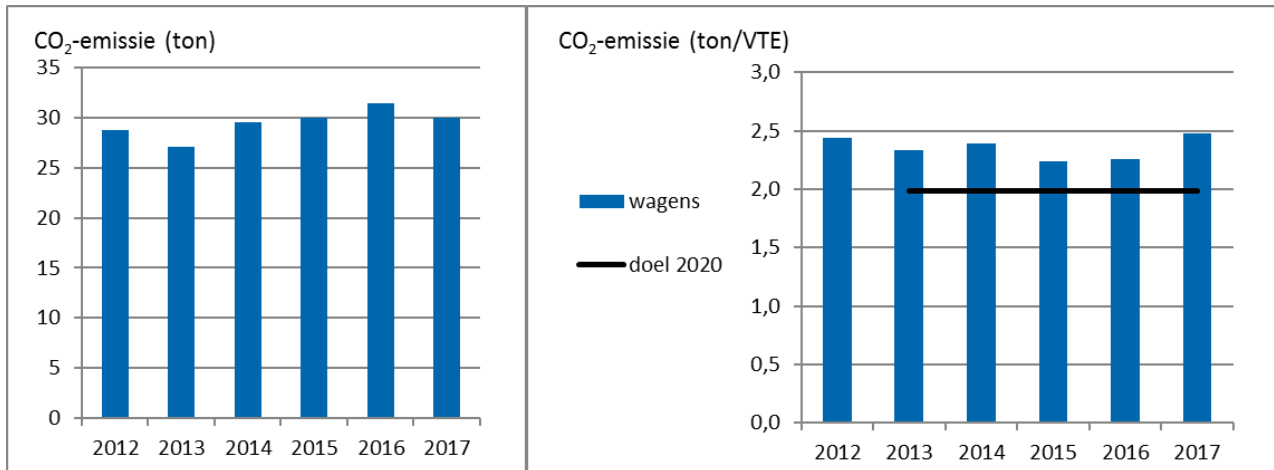
2.4 Emissies. Dienstwagens blijven een probleem

Operationele doelstellingen

- Tegen 2020 de CO₂-emissie van het wagenpark reduceren met 15 % t.o.v. 2013.
- 80 % van de nieuw aangekochte wagens is geen diesel.
- Het aantal kilometers met dienstwagens reduceren tot 10 % in 2020 ten opzichte van 2012.

Emissies gebouwen

Aangezien het CBG een passief gebouw is, is er geen enkele CO₂-uitstoot van directe emissie van gas.

Figuur 6: Directe CO₂-emissie voor de site CBG Leuven (2012-2017): totale emissie en emissie per vte

Emissies dienstwagens

De EMAS-benchmark voor het aandeel dieselwagens in het wagenpark lag op 65 %. Op 31/12/2017 omvatte het dienstwagenpark in Leuven 14 dienstwagens, waarvan 3 op benzine en 4 op cng/benzine - een aandeel dieselwagens van 50 %.

De wagens stootten 1,4 ton minder CO₂ uit in 2017, meer dan in 2016 (31,4 ton). Per vte was dit een uitstoot van 2,5 ton. Het aantal gereden kilometers (2017-2016) daalde met 5 %. Maar tussen 2013 en 2017 steeg dit met 14%. De CO₂ emissies stegen met 7%.

De emissie van NO_x bedroeg 121 kg in 2016 en 101 kg in 2015. De emissie van fijnstof door dienstwagens daalde van 2,3 PM_{2,5} in 2016 naar 1,5 PM_{2,5} in 2017. Bij een verdere vergroening van het wagenpark zouden deze emissies moeten verbeteren.

Wat kan er beter?

- Verder promoten van tele- en videoconferentie.
- Verderzetting maandelijkse controle van de bandenspanning.
- Verder rationaliseren van dienstverplaatsingen, door compacte routes, promoten van collectief vervoer in het kader van vergaderplanning en duurzame alternatieven.

2.5 Biodiversiteit oase in een steenwoestijn

Operationele doelstelling

- De VMM onderneemt jaarlijks gerichte acties ter versterking van de biodiversiteit.
- De VMM is voortrekker inzake het gebruik van alternatieven voor pesticiden.

Resultaten 2017

De site CBG Leuven telt 450 m² verharde en 950 m² onverharde oppervlakte in eigendom. Het gebouw heeft 200 m² groendak. Het is een oase van groen in de gebetonnerde omgeving van de site Gasthuisberg in Leuven. Er is een kleine tuin met wilde planten die insecten aantrekken. De tuin heeft een infiltratiebekken, een rietveld, een boomgaard met 6 fruitbomen en een bloemenweide.

De hele omgeving wordt onderhouden volgens de principes van ecologisch groenbeheer. Aan de gevel hangen nestkasten en een insectenhotel.

Wat kan er beter?

- Het ondernemen van soortgerichte beschermingsacties om de biodiversiteit te verhogen.

- De principes van ecologisch groenbeheer maximaal hanteren bij het groenonderhoud in de bestekken voor derden.

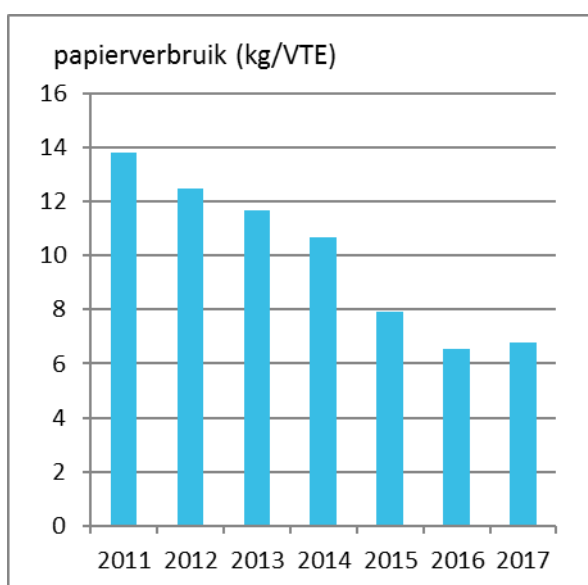
2.6 Grondstoffen: papierverbruik drastisch gedaald

Operationele doelstelling

- Papierverbruik reduceren met 20 % tegen 2020 t.o.v. 2014.

Resultaten in 2017

Het papierverbruik per vte in Leuven CBG bedroeg 13,8 kg/vte in 2011 en slechts 6,5 kg/vte in 2017. Dit is een daling van 50,7 % ten opzichte van 2011. Tegenover 2014 daalde de productie 36%, de doelstelling werd ruim behaald.

Figuur 7: Papierverbruik voor printen en kopiëren CBG Leuven in kg/vte (2011-2017)

Wat kan er beter?

- Verder implementeren van elektronisch handtekenen van alle communicatie.

2.7 Afval. Het kan beter

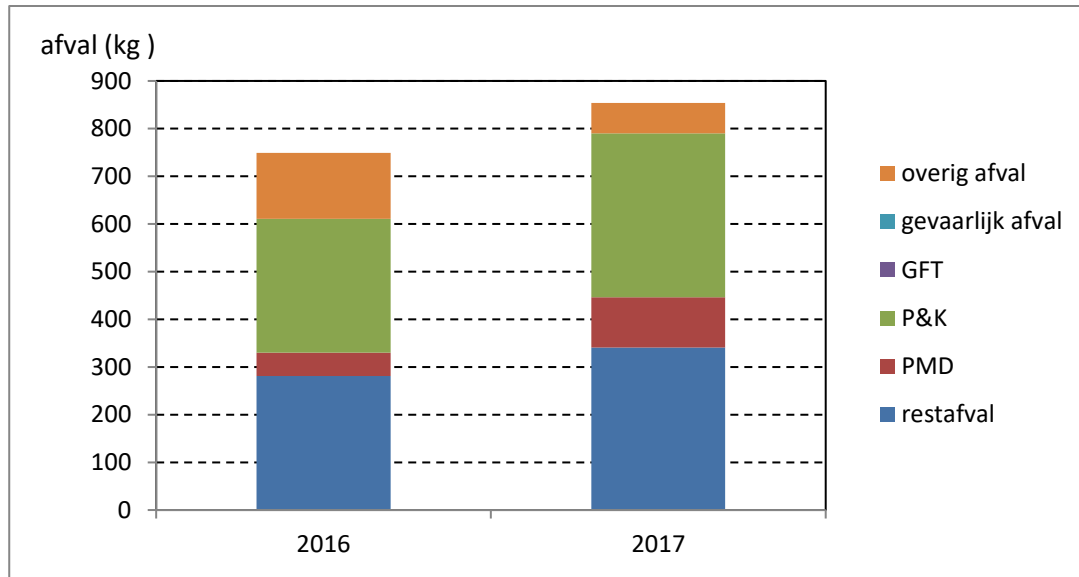
Operationele doelstellingen

- De hoeveelheid restafval (kg/vte) neemt af met 40 % tegen 2019 t.o.v. 2014.
- De hoeveelheid pmd (kg/vte) neemt af met 30 % tegen 2019 t.o.v. 2014.

Resultaten 2017

De fracties restafval, papier en karton en pmd bedroegen in 2017: 28,2 kg/vte, 28 kg/vte en 8,7 kg/vte. De hoeveelheid pmd verdubbelde op 1 jaar en ligt meer dan 5 keer boven het gemiddelde binnen de VMM (1,7 kg/vte in 2017). De fractie pmd was afkomstig van dranken meegebracht door het personeel. Toetsing aan de doelstellingen geeft aan dat de hoeveelheid restafval (kg/VTE) met 39,4% is toegenomen t.o.v.2016. De hoeveelheid PMD (kg/VTE) steeg met 164,4% t.o.v. 2016. Het gebouw wordt sinds 2016 op regelmatige

basis gebruikt als uitvalsbasis door de ploeg rattenbestrijding. De wijze van registreren is ook recent gewijzigd, omdat metingen uit het verleden niet voor 100% betrouwbaar waren. De locatie scoorde voor de fracties restafval, papier en karton onder de EMAS-benchmark. Als we alle afvalfracties samen beschouwen, had de locatie een lagere afvalproductie per vte dan de vergelijkbare VMM-locatie in 2017.

Figuur 8: Afvalproductie per fractie op de site CBG Leuven (2016-2017)

Wat kan er beter?

- Afvalscheiding en -ophaling maximaliseren.
- Sensibiliseren rond het verminderen van afval.

2.8 Duurzame overheidsopdrachten

Operationele doelstelling

- 80 % van de overheidsopdrachten verlopen duurzaam tegen 2019 en worden geregistreerd via indicatoren.

Wat kan er beter?

- In alle bestekken aangestuurd vanuit het CBG, ook bij kleine aankopen, duurzaamheidscriteria opnemen.

3 MILIEUACTIEPLAN

Concrete EMAS-acties per indicator

VMM/EMAS/REG/007 – ACTIEPLAN CBG LEUVEN 2017-2020						
EMAS kernindicator	Stragische doelstellingen 2020 VMM breed	Operationele doelstellingen periode 2017-2020 LOCATIE	Nr	Datum input actie	Uit te voeren vóór (datum)	Omschrijving actie
kennis	Nieuwe medewerkers informeren over het EMAS verhaal waarvan VMM voortrekker wil zijn		1	23/03/2017	2017-2020	EMAS milieu-doestelling opnemen in de introductie-sessie. Opmaken van lijst intro voor nieuwe collega's (intro afdeling, veiligheid, EMAS, paswoorden, ...)
	Actieplan		2	23/03/2017	2017-2020	Actieplan REG 004 en REG 007 overlopen in CBG meeting/integreren in actielijst CBG meeting. Deze actielijst kan vervolgens door deelnemers CBG verder besproken worden met de teamleden (vb gebiedsbeheerders, meetnet)
water	Het minimaliseren van het gebruik van leidingwater (LW) en grondwater (GW) en het maximaliseren van de substitutie door regenwater (RW). Maximaliseren van infiltratie (RW) op eigen domeinen.	Het verbruik van leidingwater (m ³) met 5% verminderen tegen 2020 t.o.v. 2015; De substitutie van het gebruik van leidingwater door regenwater is gemaximaliseerd	3	30/05/2016	2017-2020	Waterbesparende douchekop plaatsen
			4	31/05/2017	2017-2020	Drinkwater zonder spoelen
			5	6/06/2017	2017-2020	Buitenkranen met drukknop ipv draaiknoppen
	De VMM behandelt zijn	Sensibilisering van het	6	23/03/2017	2017-2020	Optimalisatie rietveld door jaarlijks pomp te

	afvalwater volgens de opgelegde wettelijke normen en is een trendsetter inzake de behandeling van afvalwater naar de bedrijven en de huishoudens die ze controleert en adviseert	personeel in verband met lozing van afvalwater				reinigen/onderhouden via onderhoudsaannemer
lucht - emissies	De VMM verlaagt haar broeikasgasemissie (kton CO ₂ -equivalenten) met 20 % tegen 2020 met 2013 als referentiejaar door directe* emissiereductie.	CO ₂ emissie (ton CO ₂ /VTE) verminderen met 15% t.o.v. 2013 tegen 2020	7		2017-2020	Vergaderen via teleconferentie of videoconferentie binnen vestiging promoten en stimuleren bij alle teams en diensten
			8	23/03/2017	2017-2020	Maandelijks controleren van de bandenspanning dienst voertuigen
	De VMM zal tegen 2020 slechts 60% dieselwagens hebben, zoals voorgeschreven in het Vlaams Actieplan Lucht.	80% van de aankopen van nieuwe wagens is niet-diesel in 2019	9		2017-2020	Bepaleiten vervanging dieselwagens door benzinewagens, hybridewagens of CNG wagens aankoop wagens afwegen op niveau van de vestiging niet per afdeling
			10		2019	Onderzoek naar de haalbaarheid van aankoop één elektrische fietsen in vervanging van een dienstwagen
	Het aantal verreden kilometers met dienstwagens met 20% reduceren in 2020 door het rationaliseren van de dienstverplaatsingen	10% minder verreden kilometers met dienstwagens in 2020 t.o.v. 2012	11		2017-2020	Promoten blue-bike en het gebruiken van collectief vervoer bij dienstreizen

energie	De VMM verlaagt haar primair elektriciteitsverbruik (kWh) met een totaal van 20% tegen 2020 en minimum 5% in elke vestiging, met 2012 als referentiejaar/ De VMM verlaagt haar gasverbruik (kWh per m2) met 10 % tegen 2020 met 2012 als referentiejaar	Energieverbruik elektriciteit (kWh) terugschroeven met 10 % tegen 2020 t.o.v. 2013	12		2016	Verlichting optimaliseren (vb. garagelicht brandt te lang + verlichting overdag is niet nodig)
			13		2018	Energiemonitoring CBG terug activeren en online publiceren (Sauter Novaweb)
			14		2019	Plaatsen van zonneboiler
			15		2019	Plaatsen van meer zonnepanelen
			16		2018	Controleren van bewegingsensoren en het gebruik van de koelkasten en andere elektrische apparaten
			17		2017-2020	PC's en schermen uitschakelen
			18			Afwasmachine vrijdagavond uitschakelen
			19		2018	Optimaliseren verwarming gebouw zodat elektrische bijverwarming niet meer nodig is + garagepoort zo veel mogelijk gesloten houden
materialen	Papierverbruik (publicaties/prints/plots) met 20% reduceren tegen 2020 (kg/VTE), met 2011 als referentiejaar	Het papierverbruik voor printen en kopiëren (kg papier) minderen met 20% tegen 2020 t.o.v. 2014	20		2017	1 laadbak kopieerapparaat vullen met kladpapier
			21		2017-2020	Documenten maximaal 2 zijdig afdrukken
				2017-2020		

mobiliteit	Zowel bij dienstverplaatsingen als bij woon-werkvervoer de modal split* verbeteren	?% meer werknemers via duurzaam woonwerkverkeer tegen 2019	22		2017-2020	Sensibiliseringsactie rond mobiliteit + ecodriving opleiding voor personeel met dienstwagens
		Het Blue-bike gebruik (aantal ontleningen/jaar) met 100% laten toenemen in 2019 t.o.v. 2014; 70% van de werknemers verplaatst zich duurzaam in het woon-werkverkeer in 2020.	23			Promoten fietsgebruik voor woon-werkverkeer
	VMM verhoogt het aantal dagen telewerk met 20% tegen 2020 met 2011 als referentiejaar		24		2017-2020	Meer vertrouwen tonen en het stimuleren van thuiswerk voor bepaalde functies
biodiversiteit	Gronden in beheer van de VMM worden beheerd volgens de principes van ecologisch groenbeheer	Tegen einde 2020 neemt VMM gerichte acties tot het behoud van biodiversiteit	25		2018	Plaatsen van een insectenhotel in de tuin
	Bijdragen aan de UN-doelstellingen inzake tegengaan van het verlies aan biodiversiteit tegen 2020		26		2019	Onderzoek doen voor het plaatsen van zwaluwkasten
	De VMM voldoet steeds aan	Nulgebruik van	27		2017-2020	Continu aandachtspunt in het beheer van het gebouw

	het nulgebruik van pesticiden zoals voorgeschreven in het pesticidendecreet	pesticiden handhaven in en om het gebouw				
afval	De restfractie met 50% terugdringen tegen 2020, PMD met 10% terugdringen tegen 2020 met 2013 als referentiejaar	De restfractie met 50% verminderen tegen 2020, PMD met 10% terugdringen tegen 2020 met 2016 als referentiejaar	28		2017	Volledige implementatie van de werkinstructie afval gevaarlijke stoffen in de vestiging
			29		2017	Blijven werken met retourflessen voor melk
			30		2017-2020	Blijvend sensibiliseren rond het minderen van afval: grafieken van milieu monitoring (elec, water, papier) uithangen opdat verbruiken zichtbaar worden
			31		2017	Afvalscheiding- en ophaling optimaliseren (vb grofvuil tegen achterbuitwand CBG, fietsenhoek)
indirecte milieuaspecten	Streven naar 100% duurzame overheidsopdrachten tegen 2020. Dit betekent dat tegen 2020 100% van de afgesloten overheidsopdrachten in elke VMM-afdeling duurzaam moet verlopen en dit minstens voor de productgroepen waarvoor criteria bestaan.	80% van de overheidsopdrachten verlopen duurzaam tegen 2019 en worden geregistreerd via indicatoren	32		2017-2020	In alle bestekken aangestuurd vanuit Leuven duurzaamheidscriteria opnemen, ook bij kleine aankopen